kismuse küsimisega, edendas pühikute kultust ja kloostrielu, laskis 1513 Hollandis trükkida revideeritud Riia breviaariumi. Alates a. 1512 õhutas ta maapäevadel ladinakooli asutamist talupoegade laste ettevalmistamiseks maapreestri ametile ja soovitas teisigi abinõusid kirikuolude parandamiseks. J. oli isiklikult kokkuhoidlik, kuid agar ehitaja oma piiskopkonnas, millele pärandas viljatagavarad, kapitali ja suurendatud kirikuriistadekogu. — Alul käis J. maapolitilistes küsimustes käsikäes ordum. Plettenberg'iga (vt.), olles suuresti viimase mõju all, sattus hiljemini aga piisk. Blankenfeld'i (vt.) mõju alla. A. 1518 alates püüdis J. Liivimaa vaimulikkude vürstkondade kirikupolitilist seisukorda ordu ülevõimu vastu kindlustada, nõudes Riia vana (XIII a. s. pärit oleva) metropolitaanõiguse uuendamist — või toomkapiitlile valimisõigust tagava Viin-Aschaffenburg'i konkordaadi (1448) laiendamist kogu Liivimaale, ja kõigi Liivimaa piiskoppide riigivürsti seisuse uuendamist. Vormsi riigipäeval 1521 saavutasidki J. ja kaaspiiskopid regaaliad. Kuid vaimulikkude uus politiline suund äratas loomulikult ordus ja rüütelkondades umbusaldust, seda enam, et a. 1521 reformatsioon hakkas Liivimaale tungima. Juba 1521 otsustas Liivimaa prelaatide koosolek J.-i eesistumisel ülalmainitud kooli asutamise Vana-Pärnusse, milleks pidi kutsutama Rostokist latinist Egbert Harlem (vt.). Reformide kõrval kuulutati paavsti käsul välja ka põlubulla Lutheri vastu. Selle mõjul kasvas aga opositsioon vaimulikkude vastu, mis kiirustas Volmari maapäeval 1522 kõikide rüütelkondade ja kolme suure linna ühinemist. Riias jäi paavsti bulla pealegi mõjuta. Juba s. a. juunis disputeeris reformaator Knopken avalikult Püha-Peetri kirikus oma katoliiklikkude vastaste vastu; sügisel valiti ta rae ja gildide poolt ühes Tegetmeyeriga (vt.) jutlustajaks toomkapiitli õigusi ignoreerides. Vananev ja haiglane ppiisk. J. nimetas (vist küll toomkapiitli pealekäimisel) energilise rooma seisukohtade kaitsja Blankenfeldi koadjuutoriks, kuid oli võimetu luterlaste ülesastumiste vastu; samuti ei suutnud ta Hasenpothis ja Riias tagakiusatud frantsisklasi aidata. Salajase munkade saatkonna läkitamine Rooma ei olnud ka mitte J.-i, vaid Blankenfeldi ettevõte, tagajärjed tulid aga Riias nähtavale: aprillis 1524 saadeti mungad välja, mais võõrandati linna poolt altarite ja kabelite väärtasjad; lõpuks (10. VI) vangistati Riias Roomast ja Nürnbergi riigipäevalt salaja koju pöördunud frantsisklaste saadikud Kristian Bomhower ja Burchard Waldis (vt. neid). J. võis haigevoodilt ainult ordumeistrilt abi otsida eelnimetatud saadikute surmanuhtlusest päästmiseks, mis neid paavsti põlubulla nõutamiskatse eest ähvardas. J. suri Ronneburgis 29. VI 1524 ja maeti 7. VII s. a. Riia toomkirikusse. — J. oli viimaseid tüsedaid ja kohusetruid saksa episkopaadi esindajaid, usulises ja kirikupolitilises suhtes küll ainult reformatsiooni mõjul just tol ajal kokkuvariseva keskaegse süsteemi pooldajaid, kelle ettevõetud parandusкatsed uutele ideedele enam ei vastanud.

Arbusow, Geistl. (Jb. f. Gen. 1902, 57; 1911/13, 12j.); Arbusow, Grundriss IV; Arbusow, Einf. d. Ref. *L. A.*

JHERING, Joachim, piiskopp, sünd. Rootsis Södermanlandis XVI a. s. II poolel mäetööstuse-direktori Robert J.-i pojana. J. oli, võimalikult kuskil välismaal, saanud magistriks, kui ta a. 1620 määrati Nyköpingi kiriku õpetajaks. Hiljemini sai ta praostiks ja võttis osa mitmest riigipäevast. Kui küsimus uue piiskopi määramisest Eestimaale oli harutamisel 1634. a. riigipäeval, delegeeriti J. nähtavasti juba Eesti piiskopiks, kuigi määramine veel ei teostunud, sest küsimus lükati edasi kevadeni 1638, millal J.-i ametisse nimetamine riigikantsler Axel Oxenstjerna (vt.) korraldusel läbi viidi. J. astus ametisse suvel s. a., saades valitsuselt üksikasjalise instruktsiooni. Kui Heinrich Stahl (vt.) a. 1641 määrati Narva superintendendiks, anti tema võimkonda peale Narva ka Alutagune, mille tasuks J. a. 1646 sai Saaremaa oma kirikliku valitsuse alla (ainult a.-ni 1650). — J. pidi algusest saadik võitlema nii rüütelkonna, Tallinna linna ja osalt kirikuõpetajakonnaga, kes tema ülemvõimu ei tahtnud tunnustada. Energiliselt talitades on ta siiski suutnud sügavale ulatuvat korraldamistööd teha ja temal on tõesti suured teened Eesti kiriku elus. Otsekohe selle järel, kui ta oli Eestimaale tulnud, võttis ta laialdase visitatsioonkäigu ette, mis veel järgm. a. jätkus. Tema kogemused kirikukatsumistelt olid koguni kurvad, nagu näitavad ta üksikasjalised kirjeldused valitsusele (säilinud Rootsi riigiarhiivis). Igal pool leidis ta ees »ebakristliku slaavi orjuse« (slavonsk träldom), mis rahva peal lasus, ja »üleliigse uhkuse, ülikülluse ja kõrkuse aadli keskel». Maaomanikud ja muud aadlisoost isikud ei ilmunud üldse kirikukatsumistele ja keelasid koguni oma töölisi ja mõisaelanikke seda tegemast. Sellest hoolimata jätkas J. visitatsioone ja katsus Tallinna kuberneri Philip Scheidingi (vt.) abil aadliseisust alistumisele sundida. See omalt poolt süüdistas J.-i omavolilises talitamises õpetajate määramisel ja tagandamisel, väites, et ta ei mõtlegi loobuda oma vanadest eesõigustest kiriku alal. A. 1645 avaldas J. enda poolt väljatöötatud määrused,